

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

16. juuli 2020 *

Liikmesriigi kohustuste rikkumine – ELTL artikkel 258 – Finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamine – Direktiiv (EL) 2015/849 – Ülevõtmata jätmine ja/või ülevõtmismeetmetest teatamata jätmine – ELTL artikli 260 lõige 3 – Põhisumma väljamõistmise nõue

Kohtuasjas C-550/18,

mille ese on ELTL artikli 258 ja artikli 260 lõike 3 alusel 27. augustil 2018 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: T. Scharf, L. Flynn ja G. von Rintelen,

hageja,

versus

Iirimaa, esindajad: G. Hodge, M. Browne ja A. Joyce, keda abistasid G. Gilmore, *BL*, ja P. McGarry, *SC*,

kostja,

keda toetavad:

Eesti Vabariik, esindaja: N. Grünberg,

Prantsuse Vabariik, esindajad: A.-L. Desjonquères, B. Fodda ja J.-L. Carré,

menetlusse astujad,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident R. Silva de Lapuerta, kodade presidendid A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Vilaras, L. S. Rossi ja I. Jarukaitis, kohtunikud M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, F. Biltgen (ettekandja), A. Kumin, N. Jääskinen ja N. Wahl,

kohtujurist: E. Tanchev,

kohtusekretär: ametnik M. Longar,

arvestades kirjalikku menetlust ja 10. detsembri 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 5. märtsi 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul:

- tuvastada, et kuna Iirimaa ei ole hiljemalt 26. juuniks 2017 vastu võtnud kõiki Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT 2015, L 141, lk 73), järgimiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme või vähemalt ei ole nendest komisjonile teatanud, siis on ta rikkunud direktiivi 2015/849 artikli 67 lõikest 1 talle tulenevaid kohustusi;
- mõista ELTL artikli 260 lõike 3 alusel sellelt liikmesriigilt kõnealuse direktiivi ülevõtmise meetmetest teatamise kohustuse täitmata jätmise eest välja karistumakse 17 190,60 eurot alates käesoleva kohtuotsuse kuulutamise kuupäevast;
- mõista ELTL artikli 260 lõike 3 alusel sellelt liikmesriigilt välja põhisumma suurusega 4701,20 eurot päevas, mis korrutatakse rikkumise kestuse päevade arvuga, tingimusel et väljamõistetatav põhisumma on suurem kui minimaalne põhisumma 1 685 000 eurot, ja
- mõista kohtukulud välja Iirimaaalt.

Õiguslik raamistik

2 Direktiivi 2015/849 artikli 1 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Käesoleva direktiivi eesmärk on tõkestada liidu finantssüsteemi kasutamist rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil.

2. Liikmesriigid tagavad, et rahapesu ja terrorismi rahastamine on keelatud.“

3 Direktiivi artiklis 67 on ette nähtud:

„1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 26. juuniks 2017. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse normidesse või nende normide juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste õigus- ja haldusnormide teksti.“

4 Direktiivi 2015/849 muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiviga (EL) 2018/843, millega muudetakse direktiivi 2015/849 ning direktiive 2009/138/EÜ ja 2013/36/EL (ELT 2018, L 156, lk 43). Direktiiv 2018/843 jõustus 9. juulil 2018.

- 5 Kõnealuse direktiivi artikli 1 punktis 42 on sätestatud:

„Direktiivi (EL) 2015/849 muudetakse järgmiselt:

[...]

- 42) Artikli 67 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 26. juuniks 2017.

Liikmesriigid kohaldavad artikli 12 lõiget 3 alates 10. juulist 2020.

Liikmesriigid loovad artiklis 30 osutatud registrid hiljemalt 10. jaanuariks 2020, artiklis 31 osutatud registrid hiljemalt 10. märtsiks 2020 ning artiklis 32a osutatud automatiseeritud keskmehhanismid hiljemalt 10. septembriks 2020.

Komisjon tagab artiklites 30 ja 31 osutatud registrite omavahelise sidestamise koostöös liikmesriikidega hiljemalt 10. märtsiks 2021.

Liikmesriigid edastavad käesolevas lõikes osutatud normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.”“

Kohtueelne menetlus ja menetlus Euroopa Kohtus

- 6 Iirimaa teatas 23. veebruaril 2017 direktiivi 2015/849 ülevõtmismeetmena 2016. aasta määrusest: Euroopa Liit (rahapesuvastane võitlus: äriühingute tegelikult kasu saavad omanikud) (European Union (Anti-Money Laundering: Beneficial Ownership of Corporate Entities) Regulations 2016). Kuna komisjon leidis, et selle meetmega võetakse üle üksnes direktiivi 2015/849 artikli 30 lõike 1 esimene lõik ning Iirimaa ei ole talle teatanud kõnealuse direktiivi järgimiseks võetud muude meetmete olemasolust, saatis komisjon sellele liikmesriigile 19. juulil 2017 ametliku teate.
- 7 Iirimaa 13. septembri 2017. aasta vastusest ilmneb, et sellel kuupäeval oli direktiivi ülevõtmismeetmete vastuvõtmine pooleli. Siiski ei esitatud ühtegi eelnõu teksti selliste kavandatavate määruste kohta, mis käsitleksid usaldusfonde ja ühise varahalduse struktuure.
- 8 Komisjon leidis, et direktiiv 2015/849 on endiselt üle võetud ebatäielikult, mistõttu ta saatis Iirimaaale 8. märtsil 2018 põhjendatud arvamuse, milles palus sellel liikmesriigil võtta direktiivi nõuete täitmiseks vajalikud meetmed kahe kuu jooksul alates põhjendatud arvamuse kättesaamisest.
- 9 Iirimaa vastas põhjendatud arvamusele 4. mai 2018. aasta kirjas, milles teavitas komisjoni, et õigusakti eelnõu, millega võetakse direktiiv 2015/849 riigisisesse õigusesse üle, on ette valmistatud ja et Iirimaa ametiasutuste jaoks on selle vastuvõtmine väga prioriteetne. Nii pidi parlamendi arutelu seoses õigusakti eelnõuga, mis oli juba avaldatud ja komisjonile edastatud, algama 2018. aasta mais.
- 10 Kuna komisjon leidis, et Iirimaa ei olnud võtnud riigisiseseid meetmeid, mis on vajalikud direktiivi 2015/849 ülevõtmise tagamiseks, ega nendest meetmetest teatanud, siis esitas komisjon käesoleva hagi, milles palus Euroopa Kohtul tuvastada liikmesriigi kohustuste rikkumine, nagu seda on ette heidetud, ja määrata sellele liikmesriigile lisaks põhisummale ka päevamääraga karistusmaks.

- 11 Komisjon teatas 10. detsembril 2019 toimunud kohtuistungil Euroopa Kohtule, et ta loobub osaliselt oma hagist selliselt, et ta ei nõua enam päevamääraga karistumakse määramist, kuna selle nõude ese on pärast direktiivi 2015/849 Iiri õigusesse täielikku ülevõtmist ära langenud. Samal ajal täpsustas ta, et põhisumma, mille ta palub käesolevas asjas välja mõista, on 2 766 992 eurot ja see hõlmab ajavahemikku 27. juunist 2017 kuni 2. detsembrini 2019.
- 12 Euroopa Kohtu presidendi 12. ja 11. veebruari 2019. aasta otsustega anti Eesti Vabariigile ja Prantsuse Vabariigile luba astuda Iirimaa toetuseks menetlusse.

Hagi

Liikmesriigi kohustuste rikkumine ELTL artikli 258 tähenduses

Poolte argumendid

- 13 Komisjon väidab, et kuna Iirimaa võtnud 26. juuniks 2017 vastu kõiki direktiivi 2015/849 järgimiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme või vähemalt teatanud talle neist normidest, siis on ta rikkunud selle direktiivi artiklist 67 tulenevaid kohustusi.
- 14 Nimelt ei ole komisjon peale teabe meetmete kohta, mis võeti direktiivi 2015/849 artikli 30 lõike 1 esimese lõigu ülevõtmise tagamiseks, käesoleva hagi esitamise kuupäevaks Iirimaalt saanud mingit muud teavet, mis võimaldaks asuda seisukohale, et direktiiv on Iiri õigusesse üle võetud.
- 15 Mis puudutab väidetavaid direktiivi 2015/849 ülevõtmise riigisiseseid meetmeid, millest teatati pärast hagiavalduse esitamist ja millele Iirimaa viitab oma kostja vastuses, siis komisjon möönab, et mitme kõnealuse direktiivi ülevõtmise meetmega, millest teatati 29. novembril 2018, on Iirimaa tegelikult selle suures osas üle võtnud. Kuid repliigi esitamise kuupäeval esines veel lünki direktiivi artikli 30 lõike 1 teise lõigu ning lõigete 2 ja 7, artikli 31 lõigete 1–3 ja lõike 7, artikli 47 lõigete 2 ja 3, artikli 48 lõigete 5–9, artikli 61 lõike 3 ja artikli 62 lõike 2 osas.
- 16 Seejuures lükkas komisjon tagasi väite, et direktiiviga 2015/849 pelgalt ajakohastati, ehkki muudatustega, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta direktiivi 2005/60/EÜ rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta (ELT 2005, L 309, lk 15), mis on Iiri õigusesse juba üle võetud. Direktiiv 2015/849 kujutab endast rahapesuvastast võitlust reguleerivate liidu õigusnormide olulist arengut võrreldes direktiivi 2005/60 sätetega, kuna muu hulgas laiendatakse direktiiviga 2015/849 rahapesuvastase võitluse õigusnormide kohaldamisala, laiendades mitmes aspektis mõistet „kohustatud isikud“, kellele need õigusnormid on kohaldatavad. Direktiiv näeb sõnaselgelt ette maksukuritegude lisamise peamiste rahapesu valdkonna rikkumiste loetellu ja laiendab riikliku taustaga isikute määratlust, hõlmates liikmesriigi kodanikke. Direktiivi ajendiks on rahapesu valdkonna regulatiivse keskkonna ajakohastamine ja direktiiv peegeldab seda konteksti. Pealegi ei teatanud Iirimaa kohtueelses menetluses direktiivi 2015/849 ülevõtmise raames kordagi ühestki direktiivi 2005/60 riigisisest ülevõtmismeesmest ega esitanud ka vastavustabelit, millest nähtuks selliste riigisiseste meetmete asjakohasus ning mis selgitaks seost nende meetmete ja direktiivi 2015/849 sätete vahel.
- 17 Komisjon tuletab sealjuures meelde, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast nähtub esiteks, et kui direktiivis on – nagu direktiivi 2015/849 artiklis 67 – sõnaselgelt ette nähtud, et liikmesriigid peavad tagama, et direktiivi ülevõtmise normid sisaldavad viidet direktiivile või lisatakse ametlikul avaldamisel nende normide juurde viide direktiivile, siis peavad liikmesriigid vastu võtma konkreetse ülevõtmismeesme. Teiseks tuleb direktiivi sätteid rakendada vaieldamatu sunnijõuga ning nõutava konkreetsuse, täpsuse ja selgusega, et oleks täidetud õiguskindluse nõue, mille kohaselt juhul, kui selle

direktiiviga luuakse õigusi eraõiguslikele isikutele, oleks neil võimalik teada neile antud õiguste ulatust. Käesoleva asjas ei olnud need nõuded 8. märtsi 2018. aasta põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõpuks aga täidetud.

- 18 Iirimaa leiab, et komisjoni hagi tuleb jätta rahuldamata, kuna ta on alates 29. novembrist 2018 täitnud direktiivi 2015/849 artiklis 67 ette nähtud kohustused. Ta täpsustab, et kriminaalõiguse seaduse (rahapesu ja terrorismi rahastamine) (muudatus) (Criminal Justice (Money Laundering and Terrorist Financing) (Amendment) Act 2018) (edaspidi „2018. aasta seadus“) jõustumisega 26. novembril 2018 ja 2018. aasta määruse 2010. aasta kriminaalõiguse seaduse kohta (rahapesu ja terrorismi rahastamine) (artikkel 25) (õigusaktides ette nähtud asjaomaste isikute kategooria) (Criminal Justice (Money Laundering and Terrorist Financing) Act 2010 (Section 25) (Prescribed Class of Designated Person) Regulations 2018) vastuvõtmisega tagas ta direktiivi 2015/849 täieliku ülevõtmise.
- 19 Iirimaa väidab siiski, et direktiiviga 2015/849 suuresti üksnes ajakohastatakse, ehkki muudatustega, kolmanda rahapesu käsitleva direktiivi ehk direktiivi 2005/60 sätteid. Kolm esimest rahapesu käsitlevat direktiivi on aga üle võetud Iiri õigusaktidega, mis endiselt kehtivad, eelkõige 2010. aasta kriminaalõiguse seadusega (rahapesu ja terrorismi rahastamine) (Criminal Justice (Money Laundering and Terrorist Financing) Act 2010) (edaspidi „2010. aasta seadus“). Kõnealune seadus katab suure osa direktiivi 2015/849 põhilistest nõuetest, mistõttu isegi ilma seadusandlike muudatusteta, mis tehti 2018. aasta seadusega, on 2010. aasta seaduses juba 122 artiklit, millest 85 käsitlevad kohustatud isikuid ja nende kohustusi. See märkimisväärne arv juba kehtivaid ülevõtmismeetmeid, mis on seotud rea rahapesu käsitlevate direktiividega, hagiavalduses aga ei kajastu.
- 20 Samuti väidab Iirimaa, et teatas komisjonile 23. veebruaril 2017 käesoleva kohtuotsuse punktis 6 mainitud 2016. aasta määrusest. Selle määrusega jõustatakse direktiivis 2015/849 kehtestatud kohustus näha asjaomasel liikmesriigis asutatud ettevõtjatele ja muudele juriidilistele isikutele ette kohustus koguda ja hoida asjakohast, täpset ja ajakohastatud teavet oma tegelikult kasu saavate omanike kohta. Selle määrusega kehtestatud normid kujutavad endast aga direktiivi olulist ülevõtmismeedet.
- 21 Nendele meetmetele lisandub 2018. aasta seadus, millega tehakse 2010. aasta seadusesse muudatusi. Iirimaa väidab, et direktiivi 2015/849 sätete tõhususe tagamiseks oli 2018. aasta seaduse vastuvõtmiseks vajalik pikem ülevõtmismenetlus, et ta seadis selle direktiivi ülevõtmise seaduse eelnõu vastuvõtmise prioriteediks ja et see eelnõu oli juba seadusandliku menetluse edasijõudnud etapis, kui komisjon käesoleva hagi esitas.
- 22 Iirimaa lisab, et teatavate direktiivi 2015/849 sätete puhul ei ole vaja mingit ülevõtmismeedet.
- 23 Järelikult, kuigi Iirimaa möönab, et ta ei olnud direktiivi 2015/849 teatavaid sätteid üle võtnud kuni 2018. aasta seaduse jõustumiseni 26. novembril 2018, leiab ta esiteks, et ei ole alust väita, nagu komisjon seda tegi, et käesoleva hagi esitamise kuupäevaks ei olnud suuremat osa sellest direktiivist Iiri õigusesse üle võetud, ning teiseks kinnitab ta, et teatas komisjonile direktiivi osalisest ülevõtmisest enne direktiivi artikli 67 lõikes 1 ette nähtud tähtaja möödumist.
- 24 Direktiivi 2015/849 ülevõtmises esinevate lünkade kohta, mis väidetavalt esinesid ka pärast 2018. aasta seaduse jõustumist 26. novembril 2018, väidab Iirimaa seoses direktiivi artikli 30 lõike 1 teise lõigu, lõigete 2 ja 7 ning artikli 31 lõigetega 1–3 ja lõikega 7, et ta pidas nende ülevõtmise tähtaega pikendatuks direktiivi artikli 67 lõike 1 muudatusega, mis tehti direktiiviga 2018/843. Igal juhul oli mõni nendest sätetest 2010. aasta seadusega juba täielikult või osaliselt riigisisese õigusesse üle võetud.

- 25 Direktiivi 2015/849 artikli 47 lõike 2 küsimuses väidab see liikmesriik, et 2018. aasta seadusega kehtestati sätted tšekide sularahaks vahetamise asutuste registreerimise kohta, aga kuna tema territooriumil ei ole registreeritud ühtegi sellist asutust, siis ei pidanud ta vajalikuks võtta vastu tšekide sularahaks vahetamise asutuste sobivust ja nõuetekohasust käsitlevat normi.
- 26 Direktiivi 2015/849 artikli 47 lõike 3 kohta märgib Iirimaa, et koos 2018. aasta seadusega edastatud vastavustabelis tõi ta välja asjaolu, et asjaomased kutsekojad kontrollivad oma liikmeid seoses kriminaalkorras süüdimõistmisega. Nimelt on selles sättes silmas peetud isikute puhul selge, et kõik audiitorid, notarid ja teised sõltumatud õigusteenuse osutajad peavad olema asjaomase kutsekoja liikmed ja neid kontrollitakse selles ametis seoses kriminaalkorras süüdimõistmisega. Seega on direktiivi artikli 47 lõikest 3 tulenevate kohustuste täitmine tagatud.
- 27 Direktiivi 2015/849 artikli 48 lõigete 5–9 kohta väidab Iirimaa, et nendes sätetes ei ole nõutud, et konkreetsetes õigusnormides kehtestataks konkreetsed kohustused. Kui eeldada, et sellised kohustused tulenevad selle artikli lõigetest 5–8, mõistis Iirimaa neid nii, et need on võrreldes 2010. aasta seaduse artiklis 63 ette nähtud pädevate asutuste üldiste ülesannetega teisejärgulised ja üldiste ülesannetega kaasnevad ülesanded. Kuna direktiivi artikli 48 lõike 9 sätted on oma olemuselt valikulised, ei ole eraldi ülevõtmismeedet vaja.
- 28 Seoses direktiivi 2015/849 artikli 61 lõikega 3 väidab Iirimaa, et 2010. aasta seaduse artiklis 54, mida on muudetud 2018. aasta seaduse artikliga 26, on kehtestatud kohustused, mis lasuvad selles sättes silmas peetud isikutel. Rikkumisest teatajate kaitse, millele komisjon viitab oma repliigis, on reguleeritud kehtiva riigisisese õigusaktiga, see tähendab 2014. aasta seadusega kaitstud avalikustamise kohta (Protected Disclosures Act 2014).
- 29 Direktiivi 2015/849 artikli 62 lõike 2 teemal väidab see liikmesriik, et selle ülevõtmine on tagatud kehtivate õigusnormidega, kuna haldussanktsioone määrab Iiri Keskpank sobivuse ja nõuetekohasuse eeskirjade (2010. aasta seaduse keskpanga reformi kohta artikli 50 alusel vastu võetud koodeks) (Fitness and Probity Standards (code issued under Section 50 of the Central Bank Reform Act 2010)) alusel, mille see pank võttis vastu 2014. aastal.

Euroopa Kohtu hinnang

- 30 Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liikmesriigi kohustuste rikkumise esinemist hinnata põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel liikmesriigis valitsenud olukorra põhjal ja hiljem toimunud muutusi ei saa Euroopa Kohus arvesse võtta (30. jaanuari 2002. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kreeka, C-103/00, EU:C:2002:60, punkt 23; 18. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus komisjon vs. Rumeenia, C-301/17, ei avaldata, EU:C:2018:846, punkt 42, ja 8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõike 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 23).
- 31 Euroopa Kohus on korduvalt otsustanud, et kui direktiivis on sõnaselgelt ette nähtud liikmesriikide kohustus tagada, et direktiivi ülevõtmiseks vajalikud normid sisaldavad viidet sellele direktiivile või et normide ametlikul avaldamisel lisatakse nende juurde viide sellele direktiivile, siis on igal juhul vaja, et liikmesriigid võtaks vastu direktiivi konkreetse ülevõtmismeetme (vt selle kohta 27. novembri 1997. aasta kohtuotsus komisjon vs. Saksamaa, C-137/96, EU:C:1997:566, punkt 8; 18. detsembri 1997. aasta kohtuotsus komisjon vs. Hispaania, C-360/95, EU:C:1997:624, punkt 13, ja 11. juuni 2015. aasta kohtuotsus komisjon vs. Poola, C-29/14, EU:C:2015:379, punkt 49).

- 32 Käesolevas asjas edastas komisjon Iirimaale põhjendatud arvamuse 8. märtsil 2018, mistõttu möödus selles määratud kahekuuline tähtaeg 8. mail 2018. Seega tuleb väidetava rikkumise esinemist hinnata sellel kuupäeval kehtinud riigisiseste õigusaktide põhjal (vt analoogia alusel 8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 33 Sellega seoses nähtub esiteks Iirimaa 4. mai 2018. aasta vastusest, et selleks kuupäevaks ei olnud vaatamata sellele, et vastu oli võetud riigisisene meede, millega võeti üle direktiivi 2015/849 artikli 30 lõike 1 esimene lõik, direktiivi riigisisesse õigusesse täielikult üle võetud. Sellele, et olukord ei olnud 8. maiks 2018 edasi arenenud, ei ole aga vastu vaieldud, kuna meetmetest, mis ka Iirimaa arvates olid direktiivi täieliku ülevõtmise tagamiseks vajalikud, teatati komisjonile alles 29. novembril 2018.
- 34 Teiseks ei ole vaidlust selles, et peale meetme, millega tagati direktiivi 2015/849 artikli 30 lõike 1 esimese lõigu ülevõtmine, ei jäetud muudest riigisisestest meetmetest, mille puhul Iirimaa leiab, et need tagasid tegelikult direktiivi osalise ülevõtmise 8. märtsi 2018. aasta põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel, sel alusel komisjonile mitte ainult teatamata, vaid lisaks ei sisalda need vastuolus direktiivi artiklis 67 ettenähtuga mingit viidet direktiivile.
- 35 Järelikult ei saa kõnealuseid meetmeid pidada käesoleva kohtuotsuse punktis 31 mainitud kohtupraktika tähenduses konkreetseks ülevõtmismeeetmeks.
- 36 Samuti piisab, kui tõdeda, et meetmed, millest teatati 29. novembril 2018 ning 30. jaanuaril, 27. märtsil, 27. novembril ja 3. detsembril 2019, võeti vastu ja need jõustusid alles tükk aega pärast 8. märtsi 2018. aasta põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppu, mistõttu ei saa neid mingil juhul arvesse võtta selle hindamisel, kas ette heidetud kohustuste rikkumine esines kõnealuse tähtaja lõpus.
- 37 Seega tuleb järeldada, et põhjendatud arvamuses määratud tähtaja möödudes ei olnud Iirimaa võtnud kõiki direktiivi 2015/849 ülevõtmise tagamiseks vajalikke meetmeid ega järelikult nendest ülevõtmismeeetmetest komisjonile teatanud.
- 38 Seetõttu tuleb tuvastada, et kuna Iirimaa ei olnud 8. märtsi 2018. aasta põhjendatud arvamuses määratud tähtaja möödudes vastu võtnud kõiki direktiivi 2015/849 järgimiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme ning järelikult ei olnud nendest komisjonile teatanud, siis on ta rikkunud selle direktiivi artiklist 67 tulenevaid kohustusi.

Liikmesriigi kohustuste rikkumine ELTL artikli 260 lõike 3 tähenduses

ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldamine

– Poolte argumendid

- 39 Komisjoni sõnul kehtestati ELTL artikli 260 lõige 3 Lissaboni lepinguga selleks, et tugevdada varem Maastrichti lepinguga loodud sanktsioonireegleid. Arvestades selle sätte uuenduslikku laadi ning vajadust säilitada läbipaistvus ja õiguskindlus, võttis komisjon vastu teatise „ELTL artikli 260 lõike 3 rakendamine“ (ELT 2011, C 12, lk 1; edaspidi „2011. aasta teatis“).
- 40 Selle sätte eesmärk on innustada liikmesriike võtma direktiive üle liidu seadusandja kindlaksmääratud tähtaja jooksul ja tagada liidu õiguse kohaldamine.
- 41 Komisjon on seisukohal, et ELTL artikli 260 lõige 3 on kohaldatav nii juhul, kui direktiivi ülevõtmise meetmetest ei ole üldse teatatud, kui ka juhul, kui nendest meetmetest on teatatud osaliselt.

- 42 Peale selle leiab kõnealune institutsioon, et kuigi ELTL artikli 260 lõikes 3 on mainitud liikmesriigi kohustuse teatada „direktiivi ülevõtmise meetmetest“ täitmata jätmist, ei ole see säte kohaldatav ainult siis, kui direktiivi riigisisestest ülevõtmise meetmetest ei ole teatatud, vaid see on kohaldatav ka siis, kui liikmesriik ei ole selliseid meetmeid vastu võtnud. Selle sätte puhtalt formalistlik tõlgendus, mille kohaselt on selle eesmärk üksnes tagada riigisisestest meetmetest tegelik teatamine, ei taga kõnealuse direktiivi kõigi sätete asjakohast ülevõtmist ja võtaks direktiivide riigisisesse õigusesse ülevõtmise kohustuselt igasuguse soovitava toime.
- 43 Käesoleval juhul on tegemist just sanktsiooni rakendamisega selle eest, et Iirimaa ei ole vastu võtnud ja avaldanud kõiki õigusnorme, mis on vajalikud direktiivi 2015/849 riigisisesse õigusesse ülevõtmise tagamiseks, ning seega ei ole neist komisjonile teatanud.
- 44 Mis puudutab argumente, millega Iirimaa põhjendas väidet, et ELTL artikli 260 lõige 3 ei ole käesoleval juhul kohaldatav, siis märgib komisjon kõigepealt, et sellel sättel on spetsiifiline kohaldamisala ning see ei kujuta endast erandit üldreeglist, mistõttu seda ei tule kitsalt tõlgendada. Direktiivide õigeaegne ülevõtmine riigisisesse õigusesse on põhjaneva tähtsusega ja kõnealuse sätte eesmärk on just nimelt tagada direktiivide ülevõtmise tähtaja järgimine.
- 45 Seejärel väidab komisjon, et ühelt poolt mõiste „täielik ülevõtmine“ ja teiselt poolt mõiste „õige ülevõtmine“ on teineteisest selgelt eristatavad. Kui komisjon järeldab, et direktiivi riigisisesse õigusesse ülevõtmisel esineb lünki, siis ei tähenda see kindlasti seda, et komisjon on kontrollinud olemasolevate riigisiseste sätete kooskõla selle direktiiviga. See on veelgi enam nii, kui – nagu käesoleval juhul – kohustusi rikkunud liikmesriik möönab ise, et direktiivi ei ole tema riigisisesse õigusesse osaliselt veel üle võetud. Lisaks, arvestades ELTL artikli 260 lõike 3 eesmärki, nagu Euroopa Kohus seda 8. juuli 2019. aasta kohtuotsuses komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573) täpsustas, ei ole selle sätte kohaldamine piiratud ainult nende juhtudega, kus ülevõtmist ei ole üldse toimunud.
- 46 Komisjon lükkab tagasi ka argumendi, mille kohaselt tegutses ta käesolevas asjas rahalisi sanktsioone välja pakkudes ebaproportsionaalselt ja rikkus ELL artikli 4 lõikes 3 ette nähtud lojaalse koostöö kohustusest tulenevaid nõudeid. Ta rõhutab selles küsimuses, et ta ei ole kunagi vastu vaieldnud, et Iirimaa tegutses heauskselt ja tegi lojaalselt koostööd. Liati ei ole ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldatavust vaja analüüsida asjaomase liikmesriigi heausksuse seisukohast, kuna vaidlust ei ole selles, et Iirimaa hilines riigisisese õiguse põhiakti, see tähendab 2018. aasta seaduse vastuvõtmisega, mille ta oli valinud direktiivi 2015/849 suurema osa sätete jõustamiseks. See lähenemine kehtib seda enam, et ELTL artikli 260 lõike 3 eesmärk on innustada liikmesriike võtma õigeks ajaks üle direktiivi kõik sätted. Ei ole põhjust karta, et liikmesriigid eelistavad direktiivide ülevõtmise tähtpäevast kinnipidamist kvaliteetsele ülevõtmisele, kuna liidu seadusandja on ette näinud tähtajad, mis on vajalikud kvaliteetse ülevõtmise tagamiseks, ning ta on direktiivides määratud ülevõtmise kuupäevade valikul need parameetrid arvesse võtnud. Lisaks sellele on Euroopa Kohus otsustanud, et kui direktiivi rakendamiseks ette nähtud tähtaeg osutub liiga lühikeseks, seisneb ainus liidu õigusega kooskõlas olev teguviis selles, et asjaomane liikmesriik teeb asjakohaseid algatusi, et pädev institutsioon seda tähtaega pikendaks.
- 47 Lõpuks lisab komisjon, et tema otsust taotleda süstemaatiliselt rahalise sanktsiooni määramist ELTL artikli 260 lõike 3 alusel ei kujuta endast tema kaalutusõiguse teostamata jätmist. Nimelt võttis ta 2011. aasta teatise punktis 16 sõnaselgelt arvesse asjaolu, et see säte annab talle ulatusliku kaalutusõiguse, mis on sarnane kaalutusõigusega otsustada, kas ELTL artikli 258 alusel rikkumismenetluse algatamine on asjakohane või mitte. Seega võeti vastu poliitiline otsus kasutada põhimõtteliselt ELTL artikli 260 lõikes 3 ette nähtud vahendit kõikides kohtuasjades, mis puudutavad selles sättes silmas peetud liikmesriigi kohustuste rikkumisi, tema kaalutusõigust teostades. Kuigi komisjon ei välista, et tekkida võivad erilised olukorrad, kus nõue määrata selle sätte alusel sanktsioon näib talle sobimatu, täpsustab ta, et käesolevas asjas ei ole see nii.

- 48 Selles suhtes ei nõustu komisjon Iirimaa ja menetlusse astunud liikmesriikide argumendiga, mille kohaselt võtab ta ühele liikmesriigile rahalise sanktsiooni määramise nõudmisel aluseks teiste liikmesriikide käitumise. Vastupidi, kohaldatud arvutusmeetodi kohaselt tagab ta, et ta pakub konkreetse rikkumise puhul sobivad sanktsioonid, ning üldise raamistiku kehtestamine, mis võimaldab tal oma meetodit igal üksikjuhul mittediskrimineerivalt kohaldada, seda järeldust ümber ei lükka.
- 49 Iirimaa vaidleb vastu käesolevas ajas ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldamisele, nõustudes samas, et põhjendatud arvamuses määratud tähtaja möödudes oli ta direktiivi 2015/849 üle võtnud vaid osaliselt.
- 50 Oma seisukoha põhjendamiseks väidab kõnealune liikmesriik eelkõige, et ta võttis direktiivi 2015/849 täielikult üle 29. novembril 2018, samas kui komisjoni arvates tagati selle direktiivi täielik ülevõtmine Iiri õigusesse alles 3. detsembril 2019. Komisjoni argumendid 29. novembrist 2018 hilisema ajavahemiku kohta tuginevad direktiivi ülevõtmise kvalitatiivsel analüüsil, mis näitab, et direktiivi „täielikul ülevõtmisel“ ja „ebaõigelt ülevõtmisel“ on keeruline vahet teha. Sellisel juhul ei ole liikmesriigil võimalik teada, kas konkreetne liikmesriigi kohustuste rikkumine kuulub ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldamisalasse või mitte, ning kui kuulub, siis mis ajavahemikus see liikmesriigi kohustuste rikkumine kestis. Kui eeldada, et käesolevas asjas esines direktiivi 2015/849 ülevõtmisel lünki veel pärast 26. novembrit 2018 – millega Iirimaa ei nõustu –, siis on need lüngad tingitud sellest, et Iirimaa tõlgendas ebaõigesti teatavaid kohustusi, mis tal lasuvad, või on need tekkinud kogemata või seetõttu, et vastavustabel on ebaõigesti täidetud. ELTL artikli 260 lõikele 3 tuginemine, nagu tegi komisjon, et karistada väidetavate pisivigade eest Iirimaaal lasuvate kohustuste *prima facie* hindamisel, on aga vastuolus selle sätte eesmärgiga.
- 51 Samuti väidab Iirimaa, et ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldatavust tuleb hinnata iga juhtumi puhul eraldi, võttes arvesse asjaomase liikmesriigi heauskust. Kuna selle sättega komisjonile antud õigus on oma olemuselt kaalutusõigus, tuleb järeldada, et komisjoni üldine poliitika, nagu seda on kirjeldatud komisjoni teatises „[Liidu] õigus: parema kohaldamisega paremad tulemused“ (ELT 2017, C 18, lk 10) ja mis seisneb selles, et ta taotleb põhisummade ja karistusmaksete määramist süstemaatiliselt, ei ole selle sätte eesmärgiga kooskõlas. Lisaks ei võimalda see poliitika võtta arvesse liikmesriikide heas usus tehtud jõupingutusi. Käesolevas asjas hoiti komisjoni direktiivi 2015/849 ülevõtmise edenemise ja direktiivi ülevõtmise meetmete võtmiseks kehtestatud ajakavaga kursis. Neil asjaoludel ei võimalda põhisumma määramine tõenäoliselt saavutada sellist hoiatavat mõju nagu „liidu õigusaktidega taotletavate üldiste huvide“ kaitse, millele komisjon viitab, vaid see võib – vastupidi – viia selleni, et liikmesriigid seavad direktiivide ülevõtmise kvaliteedi ohtu direktiivide õigeaegse ülevõtmise nimel. Komisjoni järgitud lähenemisviis rikub seega ELL artikli 5 lõikes 4 kehtestatud proportsionaalsuse põhimõtet. Samuti ei ole see lähenemisviis kooskõlas lojaalse koostöö kohustusega, mis lasub komisjonil ELL artikli 4 lõike 3 alusel. Komisjoni otsus nõuda süstemaatiliselt põhisumma maksmist, põhjendamata seda nõuet iga juhtumi puhul eraldi, on liiati vastuolus Euroopa Kohtu praktikaga, mille kohaselt ei tohi põhisumma määramine olla automaatne ja see tuleb otsustada juhtumi asjaolusid arvestades. Ent käesolevas asjas on komisjoni eesmärk teha Iirimaa juhtumist pretsedent ja seeläbi tagada, et teised liikmesriigid järgivad tulevikus direktiivides ette nähtud ülevõtmistähtaegu. See on ebaõiglane ja õigusvastane. Pealegi on komisjoni tegevuse aluseks eeldus, et liikmesriigid üritavad direktiivide ülevõtmisega viivitada, see tähendab tegelikult, et eeldatakse liikmesriikide pahauskust. Selline eeldus on aga vastuolus ELL artikli 4 lõikes 3 ette nähtud lojaalse koostöö kohustusega.
- 52 Eesti Vabariik ja Prantsuse Vabariik väidavad eelkõige, et käesolev kohtuasi näitab, kui keeruline on liikmesriigil eristada direktiivi ebatäielikku ülevõtmist ja direktiivi ebaõiget ülevõtmist. Niisiis on liikmesriigid äärmiselt keerulises olukorras, sest kui järgida komisjoni soovitatud lähenemist, ei ole neil kunagi võimalik kindel olla, et see institutsioon ei kaalu nõude esitamist neile rahalise sanktsiooni määramiseks.
- 53 Lisaks sellele on menetlusse astujad seisukohal, et käesolevas asjas ei kuulu ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldamisele, kuna komisjon ei põhjendanud üksikasjalikult oma otsust taotleda põhisumma määramist. Ent nagu nähtub Euroopa Kohtu vastava valdkonna praktikast, peab selline otsus olema

eraldi põhjendatud iga juhtumi eriliste asjaolude seisukohast. Komisjon ei tohi piirduda sellega, et ta kasutab ELTL artikli 260 lõikes 3 ette nähtud vahendit põhimõtteliselt, ilma et ta rikuks seda sätet. Lisaks peab komisjon iga juhtumit põhjalikult analüüsima, kuna need elemendid on vajalikud, et teha kindlaks selle rahalise sanktsiooni laad, mis tuleb määrata, et liikmesriik lõpetaks oma kohustuste rikkumise, ja määrata kindlaks juhtumi asjaoludel asjakohane summa, nagu selles kohtupraktikas on nõutud.

– *Euroopa Kohtu hinnang*

- 54 Olgu märgitud, et ELTL artikli 260 lõike 3 esimeses lõigus on sätestatud, et kui komisjon esitab ELTL artikli 258 alusel hagi Euroopa Kohtusse põhjendusega, et asjasse puutuv liikmesriik ei ole täitnud seadusandliku menetluse kohaselt vastuvõetud direktiivi ülevõtmise meetmetest teatamise kohustust, võib ta juhul, kui peab seda sobivaks, näidata ära põhisumma või karistusmakse suuruse, mida ta peab asjaoludele vastavaks ja mille asjasse puutuv liikmesriik peab tasuma. ELTL artikli 260 lõike 3 teises lõigus on ette nähtud, et kui Euroopa Kohus tuvastab rikkumise, võib ta asjasse puutuval liikmesriigile määrata põhisumma või karistusmakse, mis ei ületa komisjoni määratud summat, kusjuures maksekohustus jõustub Euroopa Kohtu otsuses ette nähtud kuupäeval.
- 55 Mis puudutab ELTL artikli 260 lõike 3 ulatust, siis leidis Euroopa Kohus, et tuleb jääda selle sätte sellise tõlgenduse juurde, mis ühelt poolt võimaldab tagada komisjonile antud õigused liidu õiguse tõhusa kohaldamise tagamiseks ning kaitsta kaitseõigusi ja menetluslikku seisundit, mis liikmesriikidel on ELTL artikli 258 ja ELTL artikli 260 lõike 2 koostoimes, ning teiselt poolt annab Euroopa Kohtule pädevuse teostada oma kohtufunktsiooni, milleks on üheainsa menetluse raames hinnangu andmine sellele, kas asjasse puutuv liikmesriik on täitnud oma direktiivi ülevõtmise meetmetest teatamisega seotud kohustusi, ning vajaduse korral hinnata tuvastatud kohustuste rikkumise raskust ja määrata rahaline sanktsioon, mida Euroopa Kohus peab konkreetse juhtumi asjaoludel kõige sobivamaks (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 58).
- 56 Selles kontekstis tõlgendas Euroopa Kohus ELTL artikli 260 lõikes 3 osutatud „ülevõtmise meetmetest teatamise kohustust“ nii, et sellega peetakse silmas liikmesriikide kohustust edastada piisavalt selget ja täpset informatsiooni direktiivi ülevõtmise meetmete kohta. Selleks et täita õiguskindluse kohustust ja tagada selle direktiivi kõigi sätete ülevõtmine kogu asjasse puutuval territooriumil, peavad liikmesriigid iga kõnealuse direktiivi sätte kohta märkima ära seda ülevõtva riigisisese õiguse sätte või sätteid. Kui teatis, millele on vajaduse korral lisatud vastavustabel, on saabunud, peab komisjon selleks, et nõuda asjasse puutuval liikmesriigile ELTL artikli 260 lõikes 3 ette nähtud rahalise sanktsiooni määramist, tõendama, et teatavad ülevõtmismetmed on ilmselgelt puudu või ei hõlma asjasse puutuva liikmesriigi kogu territooriumi, kuna Euroopa Kohtu ülesanne ei ole selle sätte alusel algatatud kohtumenetluse raames hinnata, kas komisjonile teatatud riigisisised meetmed tagavad asjasse puutuva direktiivi sätete nõuetekohase ülevõtmise (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 59).
- 57 Kuna on tõendatud, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 37 ja 38, et 8. märtsi 2018. aasta põhjendatud arvamuses kindlaks määratud tähtaja lõpuks ei olnud Iirimaa komisjonile teatanud kõigist direktiivi 2015/849 ülevõtmise meetmetest ELTL artikli 260 lõike 3 tähenduses, kuulub tuvastatud liikmesriigi kohustuste rikkumine selle sätte kohaldamisalasse.
- 58 Mis puudutab küsimust, kas – nagu väidavad Iirimaa ja tema toetuseks menetlusse astunud liikmesriigid – komisjon peab oma otsust taotleda rahalist sanktsiooni ELTL artikli 260 lõike 3 alusel iga juhtumi puhul eraldi põhjendama või kas see institutsioon võib igal selle sätte kohaldamisalasse kuuluval juhul seda teha ilma põhjendamata, siis tuleb meele pidada, et komisjonil on ELL artikli 17 lõike 1 teise lause alusel aluslepingute täitmise järelevalvajana sellise otsuse vastuvõtmisel kaalutusõigus.

- 59 Nimelt ei saa ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldatavust käsitleda eraldi, vaid see peab olema seotud ELTL artikli 258 alusel liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse algatamisega. Ent kuna nõue mõista ELTL artikli 260 lõike 3 alusel välja rahaline sanktsioon on üksnes kõrvalmeede liikmesriigi kohustuste rikkumise suhtes, mille tõhususe see peab tagama, ja kuna komisjonil on sellise menetluse algatamise otstarbekuse küsimuses kaalutlusõigus, mis Euroopa Kohtu kohtulikule kontrollile ei allu (vt selle kohta 14. veebruari 1989. aasta kohtuotsus *Star Fruit vs. komisjon*, 247/87, EU:C:1989:58, punkt 11; 6. juuli 2000. aasta kohtuotsus *komisjon vs. Belgia*, C-236/99, EU:C:2000:374, punkt 28, ja 26. juuni 2001. aasta kohtuotsus *komisjon vs. Portugal*, C-70/99, EU:C:2001:355, punkt 17), siis ei tohi selle sätte kohaldamise tingimused olla piiravamad kui need, mis on ELTL artikli 258 rakendamise aluseks.
- 60 Veel on oluline märkida, et ainult Euroopa Kohus on pädev määrama liikmesriigile rahalist sanktsiooni ELTL artikli 260 lõike 3 alusel. Kui Euroopa Kohus teeb sellise otsuse võistleva menetluse tulemusel, peab ta seda põhjendama. Järelikult ei mõjuta see, kui komisjon jätab oma valiku taotleda Euroopa Kohtult ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldamist põhjendamata, asjaomase liikmesriigi menetluslikke tagatisi.
- 61 Olgu lisatud, et asjaolu, et komisjon ei pea oma otsust taotleda ELTL artikli 260 lõike 3 alusel rahalist sanktsiooni iga juhtumi puhul eraldi põhjendama, ei vabasta seda institutsiooni kohustusest põhjendada taotletud rahalise sanktsiooni laadi ja suurust, võttes seejuures arvesse selliseid enda vastuvõetud suuniseid nagu need, mis sisaldub komisjoni teatistes, mis ei ole küll Euroopa Kohtule siduvad, kuid aitavad tagada komisjoni tegevuse läbipaistvust, ettenähtavust ja õiguskindlust (vt analoogia alusel ELTL artikli 260 lõikega 2 30. mai 2013. aasta kohtuotsus *komisjon vs. Rootsi*, C-270/11, EU:C:2013:339, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 62 Nõue põhjendada taotletud rahalise sanktsiooni laadi ja suurust on veelgi olulisem seetõttu, et erinevalt ELTL artikli 260 lõikes 2 sätestatust on selle artikli lõikes 3 ette nähtud, et selle sätte alusel algatatud menetluses on Euroopa Kohtul üksnes piiratud kaalutlusõigus, sest kui Euroopa Kohus tuvastab rikkumise, on talle siduvad komisjoni ettepanekud selle kohta, mis laadi rahalise sanktsiooni ta võib määrata ja milline on selle sanktsiooni maksimaalne suurus, mille ta võib määrata.
- 63 Nimelt ei näinud ELTL artikli 260 lõike 3 autorid mitte ainult ette, et komisjon peab ära näitama „põhisumma või karistusmakse suuruse“, mille asjasse puutuv liikmesriik peab tasuma, vaid nad täpsustasid ka, et Euroopa Kohus võib määrata põhisumma või karistusmakse, „mis ei ületa komisjoni määratud summat“. Nad löid seega otsese seose komisjoni taotletud sanktsiooni ja selle sanktsiooni vahel, mille Euroopa Kohus võib selle sätte alusel määrata.
- 64 Argument, mille kohaselt ei tohi vastavalt Euroopa Kohtu praktikale (vt eelkõige 9. detsembri 2008. aasta kohtuotsus *komisjon vs. Prantsusmaa*, C-121/07, EU:C:2008:695, punkt 63) põhisumma määramine olla automaatne, ei mõjuta samuti komisjoni õigust algatada põhimõtteliselt menetlus ELTL artikli 260 lõike 3 alusel mis tahes juhul, kui ta leiab, et liikmesriigi kohustuste rikkumine kuulub selle sätte kohaldamisalasse. Nimelt peetakse selles kohtupraktikas silmas komisjoni sellise hagiavalduse põhjendatuse hindamist, milles palutakse Euroopa Kohtul „välja mõista“ rahaline sanktsioon, mitte sellise hagiavalduse esitamise otstarbekust.
- 65 Mis puudutab Iirimaa argumenti, mille kohaselt on komisjoni tegevuse eesmärk teha eelkõige tema ja Rumeenia juhtumist pretsedent selleks, et ajendada teisi liikmesriike direktiivides määratud ülevõtmistähtaegu järgima, siis tuleb nentida, et esiteks, nagu märkis komisjon, ilma et talle oleks selles küsimuses vastu vaieldud, oli Iirimaa käesoleva hagi esitamise kuupäeval koos Rumeeniaga ainus liikmesriik, kes ei olnud direktiivi 2015/849 täielikult üle võtnud. Teiseks ei mõjuta kaalutlused, millest tulenevalt palus komisjon algatada Iirimaa vastu käesoleva menetluse ja otsustas seda teha tema valitud kuupäeval, mingil juhul ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldatavust või selle sätte alusel esitatud hagi vastuvõetavust.

- 66 Seetõttu tuleb tõdeda, et ELTL artikli 260 lõige 3 kuulub sellises olukorras nagu käesolevas kohtuasjas kohaldamisele.

Põhisumma määramine käesolevas asjas

– Poolte argumendid

- 67 Mis puudutab määratava rahalise sanktsiooni suurust, siis leiab komisjon vastavalt 2011. aasta teatise punktis 23 väljendatud seisukohale, et kuna direktiivi ülevõtmise meetmetest teatamise kohustuse rikkumine ei ole vähem oluline kui rikkumine, mille eest võidakse määrata ELTL artikli 260 lõikes 2 nimetatud sanktsioone, arvutatakse ELTL artikli 260 lõikes 3 osutatud sanktsioonid sama meetodi alusel kui selle artikli lõike 2 kohaselt algatatud menetluste puhul.
- 68 Käesolevas asjas palub komisjon määrata põhisumma, mille suurus on arvutatud vastavalt suunistele, mis sisalduvad tema 13. detsembri 2005. aasta teatises „[ELTL artikli 260] kohaldamine“ [SEK(2005) 1658], mida on ajakohastatud 13. detsembri 2017. aasta teatisega „Rikkumismenetlustes komisjoni poolt Euroopa Kohtule soovitatava põhisumma ja karistusmaks arvutamiseks kasutatavate andmete ajakohastamine“ (C(2017) 8720), ja mille minimaalne ühekordne summa on Iirimaa puhul on 1 685 000 eurot. See minimaalne ühekordne summa ei ole käesoleval juhul siiski kohaldatav, kuna see on nendele teatistele vastava põhisumma arvutusest tulevast summast väiksem. Selleks et teha kindlaks päevasumma, mida kasutatakse selle arvutuse alusena, tuleb baasmäär, see tähendab 230 eurot, korrutada raskuskoefitsiendiga ja teguriga n , mis Iirimaa puhul on 2,92. Raskuskoefitsient vähenes aja jooksul vastavalt sellele, kuidas Iirimaa täiendavatest ülevõtmismetmetest teatas. Seega on skaalal 1–20 ajavahemikus 27. juunist 2017 kuni 28. novembrini 2018 raskuskoefitsient 7; ajavahemikus 29. novembrist 2018 kuni 26. märtsini 2019 on see koefitsient 2, ning ajavahemikus 27. märtsist kuni 2. detsembrini 2019 on see koefitsient 1. Nendele ajavahemikele vastava kolme summa, see tähendab 2 439 922,80 euro, 158 497,60 euro ja 168 571,60 euro liitmise tulemusel palus komisjon määrata kokku põhisumma 2 766 992 eurot.
- 69 Pealegi ei ole komisjon nõus, et põhisumma määramine on erand ja seda tuleb teha ainult erandlikel asjaoludel. Nimelt ei kahjustata direktiivide hilinevad ülevõtmisega mitte ainult liidu õigusega taotletavate üldiste huvide kaitset, mille puhul on lubamatu mis tahes hilinevad, vaid eelkõige ka Euroopa kodanike kaitset, kellele need õigusaktid annavad subjektiivseid õigusi. Kui õigusaktid hakkaksid liikmesriikides täielikku mõju avaldama pärast pikki aastaid, seaks see ohtu kogu liidu õiguse usaldusväärsuse. Järelikult on direktiivide ülevõtmisega hilinevad erilised asjaolud, mis on piisavalt tõsised, et põhjendada põhisumma määramist.
- 70 Mis puudutab selle põhisumma suurust, mille maksmist komisjon nõuab, siis leiab Iirimaa, et nagu on otsustatud seoses ELTL artikli 260 lõikega 2, ei ole komisjoni suunised ja eriti Iirimaaale määratud 1 685 000 euro suurune minimaalne põhisumma Euroopa Kohtule siduvad. Lisaks, kui liikmesriigi kohustuste rikkumine lõppes enne seda, kui Euroopa Kohus teeb selles liikmesriigi kohustuste rikkumist puudutavas asjas otsuse, võib Euroopa Kohus leida, et põhisumma maksmine ei ole vajalik. Käesolevas asjas ei tule määrata mis tahes põhisummat. Ka ei ole mingit põhjust kohaldada ELTL artikli 260 lõike 2 alusel määratavate rahaliste sanktsioonide arvutamise meetodit sanktsioonidele, mis määratakse selle artikli lõike 3 alusel, kuna rikkumiste raskus, mille eest sanktsiooni rakendatakse, ei ole sama.
- 71 Iirimaa väidab veel, et direktiivis 2015/849 ette nähtud ülevõtmise tähtpäevale järgnenud päev, see tähendab 27. juuni 2017, ei saa olla sobiv aeg, millest alates hinnata kõnealuse rikkumise kestust, kuna sellel kuupäeval ei saanud talle teada olla, et see rikkumine kuulub ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldamisalasse ja et komisjon otsustab selle sätte süstemaatilise kohaldamise kasuks. Lisaks on põhisumma arvutamine viitega päevasummale nii, et ületatakse minimaalne põhisumma, mille komisjon välja pakkus, vastuolus õiguskindluse põhimõttega. Mis puutub rikkumise lõppu, siis tuleb

Iirimaa meelde, et tema hinnangul lõppes rikkumine 29. novembril 2018, mitte 3. detsembril 2019, nagu väidab komisjon. Nimelt olid selleks esimeseks kuupäevaks direktiivi 2015/849 kõik sätted, mis tuli üle võtta, riigisisesse õigusesse täielikult üle võetud. Kui Euroopa Kohus peaks vaatamata sellele, et kõnealune rikkumine lõppes päeval, mil Euroopa Kohus faktilisi asjaolusid hindas, sellegipoolest otsustama määrata Iirimaaale põhisumma, peaks see rahaline sanktsioon olema minimaalne.

- 72 Seoses raskuskoefitsiendiga väidab Iirimaa, et arvestades nende liidu õigusnormide olulisust, mida antud juhul rikutakse, direktiivi 2015/849 ülevõtmata jätmise vähest mõju üldistele või erahuvidel ja kergendavaid asjaolusid, on komisjoni pakutud koefitsient liiga kõrge. Seega tuleks seda koefitsienti käesolevas asjas vähendada 1-le. Kergendavate asjaolude hulgas toob Iirimaa eeskätt välja selle, et 2018. aasta seadus jõustus asja menetlemise käigus; et ülevõtmine esmaste õigusaktidega on seotud kehtivates õigusaktides ette nähtud rakendusmeetmete tugevusega; et ta andis prioriteedi seaduseelnõu vastu võtmisel mõlemas parlamendi kojas; ta hoidis komisjoni kursis seadusandliku arenguga ja et ta pidas kinni ligikaudsest ajakavast, mille ta edastas sellele institutsioonile enne, kui käesolev hagi esitati.
- 73 Eesti Vabariik ja Prantsuse Vabariik on seisukohal, et komisjoni pakutud põhisummat tuleb käesolevas asjas igal juhul vähendada.

– *Euroopa Kohtu hinnang*

- 74 Mis puudutab esimesena argumenti, mille kohaselt on põhisumma määramine ebaproportsionaalne, kuna Iirimaa lõpetas asja menetlemise käigus kõnealuse liikmesriigi kohustuste rikkumise, siis tuleb meelde tuletada, et esiteks võib liikmesriigi poolt direktiivi ülevõtmise meetmetest teatamise kohustuse rikkumine kas kogu teabe või selle osa andmata jätmisega või ebaselge või ebatäpse teabe edastamisega iseenesest olla aluseks ELTL artiklis 258 sätestatud liikmesriigi kohustuste rikkumise tuvastamise menetluse algatamisele (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 51). Teiseks ei ole ELTL artikli 260 lõikes 3 sisalduva korra kehtestamise eesmärk ainult motiveerida liikmesriike võimalikult kiiresti lõpetama kohustuste rikkumist, mis sellise meetme puudumisel võiks jääda püsima, vaid samuti lihtsustada ja kiirendada nende rahaliste sanktsioonide määramise menetlust, mis puudutavad seadusandliku menetluse kohaselt vastuvõetud direktiivi ülevõtmise riigisisest meetmetest teatamise kohustuse rikkumist, kusjuures enne selle korra kehtestamist võis juhtuda nii, et liikmesriikidele, kes ei olnud tähtaja jooksul täitnud Euroopa Kohtu varasemat otsust ega täitnud oma ülevõtmise kohustust, määrati rahaline sanktsioon alles mitu aastat pärast viimati nimetatud kohtuotsust (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 52).
- 75 Tuleb aga tõdeda, et ELTL artikli 260 lõike 3 autorid on selle sätte eesmärgi saavutamiseks ette näinud kahte liiki rahalised sanktsioonid, nimelt põhisumma ja karistumakse.
- 76 Sellega seoses tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et neist kahest meetmest ühe või teise kohaldamine sõltub sellest, kumb neist sobib taotletava eesmärgi täitmiseks olenevalt juhtumi asjaoludest. Kui karistumakse määramine näib eriti sobiv, et motiveerida liikmesriiki võimalikult kiiresti lõpetama rikkumist, mis sellise meetme puudumisel võiks jääda püsima, siis põhisumma väljamõistmine tugineb pigem selle mõju hindamisele, mida asjaomase liikmesriigi kohustuste täitmata jätmine avaldab erahuvidel ja avalikele huvidel eelkõige juhul, kui rikkumine on juba pikka aega kestnud (vt analoogia alusel ELTL artikli 260 lõikega 2 12. juuli 2005. aasta kohtuotsus komisjon vs. Prantsusmaa, C-304/02, EU:C:2005:444, punkt 81).
- 77 Neid asjaolusid arvestades ei saa hagiavaldust, milles nõutakse põhisumma määramist, nagu käesolevas asjas, ebaproportsionaalsuse tõttu rahuldamata jätta ainuüksi põhjusel, et selle ese on liikmesriigi kohustuste rikkumine, mis küll kestis pikka aega, kuid oli selleks ajaks lõppenud, kui Euroopa Kohus faktilisi asjaolusid hindas.

- 78 Mis puudutab teisenä rahalise sanktsiooni määramise otstarbekust käesolevas asjas, siis tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohus peab igas tema menetluses olevas kohtuasjas juhtumi asjaolusid arvestades ning tema hinnangul vajalikust veenvuse ja hoiatavuse määrast lähtudes kindlaks määrama asjakohased rahalised sanktsioonid eelkõige selleks, et ära hoida liidu õiguse sarnaste rikkumiste kordumine (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 78).
- 79 Käesolevas kohtuasjas tuleb asuda seisukohale, et hoolimata sellest, et Iirimaa tegi komisjoni teenistustega kogu kohtueelse menetluse ajal koostööd ning hoidis neid direktiivi 2015/849 ülevõtmise edenemisega kursis, näitavad tuvastatud liikmesriigi kohustuste rikkumisega seotud õiguslikud ja faktilised asjaolud nende kogumis, see tähendab asjaolu, et käesoleva hagi esitamise kuupäevaks oli teatatud ainult ühest ülevõtmismeetmest, mis hõlmas üksnes direktiivi artikli 30 lõike 1 esimese lõigu sätteid, ning asjaolu, et viimased direktiivi ülevõtmise meetmed jõustusid nädal enne kohtuistungi toimumist, et sarnaste liidu õiguse rikkumiste tulevikus kordumise tõhusaks ärahoidmiseks tuleb võtta selline hoiatav meede nagu põhisumma määramine (vt selle kohta analoogia alusel ELTL artikli 260 lõikega 2 11. detsembri 2012. aasta kohtuotsus komisjon vs. Hispaania, C-610/10, EU:C:2012:781, punkt 142, ja 4. detsembri 2014. aasta kohtuotsus komisjon vs. Rootsi, C-243/13, ei avaldata, EU:C:2014:2413, punkt 63).
- 80 Seda järeldust ei kummuta käesoleva kohtuotsuse punktis 65 kirjeldatud argumendid. Nagu selles punktis märgitud, on nimelt komisjoni pädevuses eelkõige hinnata liikmesriigi suhtes menetluse algatamise otstarbekust ja valida hetk, mil tema suhtes rikkumismenetlust alustada.
- 81 Mis puudutab kolmandana käesolevas asjas asjakohase põhisumma arvutamist, siis tuleb meelde tuletada, et kasutades vastavat kaalutusõigust, mis on piiritletud komisjoni ettepanekutega, on Euroopa Kohtu ülesanne määrata selle põhisumma suurus, mis võidakse liikmesriigile määrata ELTL artikli 260 lõike 3 alusel, nii et see oleks ühelt poolt asjaoludele vastav ja teiselt poolt toimepandud rikkumisega proportsionaalne. Sealjuures kuuluvad arvessevõetavate asjakohaste tegurite hulka muu hulgas tuvastatud rikkumise raskus ja ajavahemik, mille jooksul rikkumine kestis, ning asjaomase liikmesriigi maksevõime (vt analoogia alusel ELTL artikli 260 lõikega 2 12. novembri 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (Derrybrieni tuulepark), C-261/18, EU:C:2019:955, punkt 114 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 82 Mis puudutab esiteks rikkumise raskust, siis tuleb meenutada, et direktiivi täieliku ülevõtmise tagamiseks meetmete vastuvõtmise kohustus ja nendest meetmetest komisjonile teatamise kohustus on liikmesriikide peamised kohustused liidu õiguse täieliku tõhususe tagamisel ning seega tuleb nende kohustuste rikkumist käsitada kui ilmselgelt rasket rikkumist (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 85). Lisaks on direktiiv 2015/849 oluline vahend, et tagada liidu finantssüsteemi tõhus kaitse ohu eest, mida kujutavad endast rahapesu ja terrorismi rahastamine. Liidu finantssüsteemi sellise kaitse puudumist või puudulikkust tuleb pidada eriti tõsiseks, arvestades nende tagajärgi avalikele ja erahuvidele liidus.
- 83 Kuigi Iirimaa lõpetas talle ette heidetud liikmesriigi kohustuste rikkumise tõepoolest asja menetlemise käigus, esines rikkumine siiski pärast 8. märtsi 2018. aasta põhjendatud arvamusel kindlaks määratud tähtaja möödumist, see tähendab 8. mail 2018, mistõttu ei olnud liidu õiguse tõhusus tagatud igal ajal.
- 84 Kohustuste rikkumise raskust süvendab veel asjaolu, et selleks kuupäevaks oli Iirimaa võtnud direktiivi 2015/849 ülevõtmise meetmed üksnes seoses direktiivi üheainsa sättega.
- 85 Argumendid, mille Iirimaa esitas direktiivi 2015/849 ülevõtmisel tekkinud viivituse selgitamiseks, see tähendab peamiselt asjaolu, et 2018. aasta seaduse vastuvõtmiseks oli vajalik pikem ülevõtmismenetlus, et tagada selle direktiivi sätete tõhusus, ei mõjuta rikkumise raskust, kuna vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale ei ole liikmesriigi õiguskorras kehtivate tavade või olukordadega võimalik põhjendada liidu direktiividest tulenevate kohustuste täitmata jätmist ja tähtaegade järgimata jätmist ega järelikult

direktiivide hilinenud või ebatäielikku ülevõtmist. Tähtis ei ole ka see, et liikmesriigi kohustuste rikkumine on tingitud tehnilistest probleemidest, millega ta silmitsi seisis (vt eelkõige 7. mai 2002. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Madalmaad, C-364/00, EU:C:2002:282, punkt 10 ja seal viidatud kohtupraktika). Nimelt, kui direktiivi rakendamiseks ette nähtud tähtaeg osutub liiga lühikeseks, seisneb ainus teguviis, mis on liidu õigusega kooskõlas, selles, et asjaomane liikmesriik teeb asjakohaseid algatusi, et pädev institutsioon seda tähtaega pikendaks (vt selle kohta 1. oktoobri 1998. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania, C-71/97, EU:C:1998:455, punkt 16).

- 86 Mis puudutab teiseks rikkumise kestust, siis tuleb meelde tuletada, et selle hindamisel tuleb põhimõtteliselt lähtuda hetkest, mil Euroopa Kohus hindab faktilisi asjaolusid, mitte hetkest, mil komisjon Euroopa Kohtusse pöördub (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 87). Tuleb asuda seisukohale, et neid faktilisi asjaolusid hinnatakse menetluse lõppemise kuupäeval.
- 87 Kuigi poolte vahel ei ole vaidlust selles, et käesolevas asjas lõppes liikmesriigi kohustuste rikkumine menetluse lõppemisest varasemal kuupäeval, on pooled siiski erimeelsusel küsimuses, mis kuupäeval see täpselt lõppes: komisjon leiab, et liikmesriigi kohustuste rikkumine lõppes 3. detsembril 2019, samas kui Iirimaa väidab, et see lõppes 29. novembril 2018.
- 88 Sellega seoses ja arvestades käesoleva kohtuotsuse punktis 82 esitatut, tuleb tõdeda, et mõni direktiivi 2015/849 ülevõtmise meede olid pärast 29. novembrit 2018 ilmselgelt puudu. Ühelt poolt nähtub Euroopa Kohtule esitatud tõenditest, et riigisisestest normidest, millega Iirimaa sõnul võeti üle direktiivi artikli 61 lõige 3 ja artikli 62 lõige 2, mitte ainult ei teatatud alles vasturepliigis 4. märtsil 2019, vaid lisaks ei sisalda need ühtegi viidet direktiivile. Teiselt poolt, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 72, jõustusid riigisisestest meetmetest, millega võeti üle direktiivi 2015/849 artikli 47 lõike 2 sätteid, alles 3. detsembril 2019. Sama tuleb tõdeda direktiivi artikli 48 lõigete 5–8 sätete puhul, millega seoses Iirimaa möönis, et ta ei olnud enne 3. detsembril 2019 jõustunud meetmeid võtnud ülevõtmismeesmeteid põhjusel, et tema arvates olid need sätteid teisejärgulised või aktsessoorsed. Liikmesriigi niisugusest hinnangust aga ilmselgelt ei piisa selleks, et vabastada teda kohustusest võtta vastu direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid või kohustusest teatada komisjonile direktiivi ülevõtmise meetmetest.
- 89 Seega tuleb kuupäevaks, mil lõppes ELTL artikli 260 lõikes 3 osutatud kohustuse rikkumine, pidada 3. detsembrit 2019.
- 90 Mis puudutab selle ajavahemiku algust, mida tuleb arvesse võtta ELTL artikli 260 lõike 3 alusel määratava põhisumma suuruse kindlaksmääramiseks, tuleb täpsustada, et erinevalt sellest, mida otsustas Euroopa Kohus 8. juuli 2019. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573) punktis 88 väljamõistetava päevamääraga karistusmaks kindlaksmääramise osas, ei tule selleks, et määrata ELTL artikli 260 lõike 3 alusel põhisumma, kõnealuse liikmesriigi kohustuste rikkumise kestuse hindamisel aluseks võtta mitte kuupäev, mil moodus põhjendatud arvamuses määratud tähtaeg, vaid direktiivis ette nähtud ülevõtmise kuupäev.
- 91 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 73, on selle sätte eesmärk nimelt innustada liikmesriike võtma direktiive üle liidu seadusandja määratud tähtaegade jooksul ja tagada liidu õigusaktide täielik tõhusus. Seega, kui ELTL artikli 260 lõikes 2 ette nähtud menetluse algatamise põhjuseks on asjaolu, et liikmesriik on rikkunud kohustusi, mis tulenevad liikmesriigi kohustuste rikkumise tuvastamise kohtuotsusest, siis ELTL artikli 260 lõikes 3 ette nähtud menetluse aluseks on asjaolu, et liikmesriik on rikkunud kohustust võtta vastu direktiivi ülevõtmise meetmed ja teatada nendest komisjonile hiljemalt direktiivis määratud kuupäeval.
- 92 Liati tähendaks iga teistsugune lahendus, et kahtluse alla seatakse direktiivide nende sätete soovitatav toime, milles määratakse kindlaks kuupäev, mil direktiivide ülevõtmismeesmeted peavad olema jõustunud. Nimelt, kuna Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tuleneb, et ametliku kirja saatmine

ELTL artikli 258 esimese lõigu kohaselt eeldab, et komisjon saaks õiguspäraselt väita, et asjaomane liikmesriik on enne seda oma kohustusi rikkunud (5. detsembri 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Hispaania (jäätmekavad), C-642/18, EU:C:2019:1051, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika), oleks liikmesriikidel, kes ei ole direktiivi selles määratud kuupäevaks üle võtnud, sellisel juhul nii või teisiti täiendav ülevõtmistähtaeg, mille pikkus varieerub seejuures sõltuvalt sellest, kui kiiresti komisjon kohtueelset menetlust alustab, ilma et selle tähtaja pikkust saaks liikmesriigi kohustuste rikkumise kestuse hindamisel siiski arvesse võtta. Vaidlust ei ole selles, et kuupäev, millest alates peab olema tagatud direktiivi täielik tõhusus, on direktiivis endas määratud ülevõtmise kuupäev, mitte aga kuupäev, mil möödub põhjendatud arvamuses määratud tähtaeg.

- 93 Vastupidi Iirimaa väidetule ei rikota selle lähenemisviisiga õiguskindluse põhimõtet, kuna sellises olukorras nagu käesolevas asjas ei saa asjaomane liikmesriik tulemuslikult väita, et ta ei olnud teadlik, et kõnealuses direktiivis kindlaks määratud ülevõtmiskuupäevast alates rikub ta sellest direktiivist tulenevaid kohustusi. Liiasi ei saa asjaomase liikmesriigi kaitseõiguste tagamine kohtueelses menetluses viia selleni, et nimetatud liikmesriik on kaitstud sellest kohustuste rikkumisest tulenevate mis tahes rahaliste tagajärgede eest ajavahemiku vältel, mis eelnes põhjendatud arvamuses määratud tähtaja möödumisele.
- 94 Selle kohta tuleb lisada, et nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 74 ja vastupidi sellele, mida väitis Iirimaa kohtuistungil, avaldati käesoleva kohtuotsuse punktis 51 mainitud komisjoni teatis 19. jaanuaril 2017, st enne direktiivis 2015/849 kindlaks määratud ülevõtmistähtaja möödumist. Iirimaa ei saa seega tulemuslikult väita, et ta ei olnud teadlik sellest, et käesolevas asjas võidakse seoses käsitletava liikmesriigi kohustuste rikkumisega algatada menetlus ELTL artikli 260 lõike 3 alusel.
- 95 Selleks et tagada liidu õiguse täielik tõhusus, tuleb seega rikkumise kestuse hindamisel ELTL artikli 260 lõike 3 alusel määratava põhisumma suuruse kindlaksmääramiseks arvesse võtta direktiivis endas ette nähtud ülevõtmistähtaega.
- 96 Käesolevas asjas ei ole vastu vaieldud sellele, et direktiivi 2015/849 artiklis 67 ette nähtud ülevõtmiskuupäevaks ehk 26. juuniks 2017 ei olnud Iirimaa vastu võtnud selle direktiivi ülevõtmise tagamiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme ning seega ei olnud direktiivi ülevõtmise meetmetest komisjonile teatanud. Järelikult kestis kõnealune liikmesriigi kohustuste rikkumine, mis lõppes alles 3. detsembril 2019 ja seega nädal enne kohtuistungit, peaaegu kaks ja pool aastat.
- 97 Mis puutub kolmandaks asjaomase liikmesriigi maksevõimesse, siis nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et arvesse tuleb võtta selle liikmesriigi sisemajanduse koguprodukti (SKP) viimase aja arengusuundi selle päeva seisuga, mil Euroopa Kohus hindab faktilisi asjaolusid (vt analoogia alusel ELTL artikli 260 lõikega 2 12. novembri 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (Derrybrieni tuulepark), C-261/18, EU:C:2019:955, punkt 124 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 98 Arvestades käesoleva kohtuasja kõiki asjaolusid ja lähtudes kaalutusõigusest, mis Euroopa Kohtul on tulenevalt ELTL artikli 260 lõikest 3, mis näeb ette, et Euroopa Kohus ei saa põhisumma määramisel ületada komisjoni määratud summat, tuleb asuda seisukohale, et hoidmaks ära seda, et tulevikus korduksid direktiivi 2015/849 artikli 67 rikkumisega sarnased rikkumised, mis kahjustavad liidu õiguse täielikku tõhusust, tuleb määrata põhisumma, mille suurus on 2 000 000 eurot.
- 99 Seega tuleb Iirimaalt komisjoni kasuks välja mõista põhisumma 2 000 000 eurot.

Kohtukulud

- ¹⁰⁰ Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Iirimaa on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.
- ¹⁰¹ Sama kodukorra artikli 140 lõike 1 alusel, mille kohaselt kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ise oma kohtukulud, tuleb Eesti Vabariigi ja Prantsuse Vabariigi kohtukulud jätta nende endi kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. Kuna Iirimaa ei ole 8. märtsi 2018. aasta põhjendatud arvamuses määratud tähtaja möödudes vastu võtnud kõiki Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ, järgimiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme ning järelikult ei ole nendest Euroopa Komisjonile teatanud, siis on ta rikkunud direktiivi 2015/849 artiklist 67 talle tulenevaid kohustusi.**
- 2. Mõista Iirimaalt Euroopa Komisjoni kasuks välja põhisumma 2 000 000 eurot.**
- 3. Mõista kohtukulud välja Iirimaalt.**
- 4. Jätta Eesti Vabariigi ja Prantsuse Vabariigi kohtukulud nende endi kanda.**

Allkirjad